

En tandlös Jesus

Ännu engagerar våra nedärvda religiösa symboler, förhandlingar och kamp pågår. Jonas Gardell talar om Jesus på TV hos Skavlan med anledning av sin nya bok om just Jesus. Ebba Witt Brattström och Maria Sveland drabbar samman om Historiska Museets Mariautställning och om Mariatolkningar på DNs kultursidor.

Det är ju väl känt att både Jesus och Maria, hans mor, är projektionsdukar för kulturens intressen (för att låna ord av Amy-Jill Levine) och den processen pågår, alldeles tydligt: i DN, i TV, på Historiska museet...Ebba Witt Brattström upprör över att det hon (och en stark svensk kvinnotradition) projicerar på filmduken Maria inte visas på Historiska Museet, utan helt andra bilder. Jonas Gardell söker den levande människan Jesus som en gång fanns, bortom projektionerna, en tandlös man (som sina samtida) som talade bonnig dialekt. Jag väljer här att stanna till vid Gardells Jesusbild.

Gardell är sannolikt fullt medveten om att detta sökande visserligen kan hjälpa oss att se vissa bilder som är mer sannolika än de vanliga planscherna, men att inte heller de bilderna är den oförvanskade sanningen. Som alla som försöker visa oss bilder av Jesus är han delaktig i en kamp om Jesus som är förbunden med våra livs konflikter och intressen. Jag har ännu inte kunnat läsa hans bok och kan därför inte säkert svara för varför han väljer att visa oss en tandlös man från landet som kommer till sta'n och pratar så att tempelaristokratin placerar honom i bonn-facket. Det jag själv ser är, förstås, uppgörelsen med söndagsskolans och de kristna idealiseringarnas Jesusbilder men också något mer.

Om vi tror att Gud i Kristus delar mänskliga villkor tror vi visserligen att det för några timmar handlade om en en vidrig död, men under många, många år handlade det snarare om värk och besvär, som tandvärk och tandlossning. Det var under några ohyggliga timmar fråga om det yttersta offret verkställt av Imperiets soldater, men

»Det svindlande stora med det triviala«

det var dessutom att dag ut och dag in vara märkt av att höra hemma på en plats en bit ner i en mer lokal och inte så brutal struktur att man utanför den plats där man växt upp blir "en så'n där", en dum galilee som pratar otydligt.

Visst verkar detta trivialt i förhållande till världens frälsning, men vad gör vi med det triviala teologiskt, det som blir tydligt när vi visar en bild av Jesus med dåliga tänder? Vad gör vi teologiskt med det mycket lokala, tid- och plats-märkta hos Jesus, det som får sin nästan löjliga konkretion i hans bonniga dialekt?

Är den bild av Jesus som Jonas Gardell visade på sin filmduk i Skavlan manne ett ytterligare sätt att inte bara placera Gud vid gränsen? Att i stället tala om en Gud så mitt i världen, så förenad med det vanliga livet, att ordet inte bara blev kött på det att vi ska se Guds härlighet utan också på det att vi ska inse att ordet alltid måste få en lokal dialekt, ibland så lokal att den blir ett udda inslag i bilden bara vi flyttar oss några mil.

Att i stället för att ständigt placera Gud vid gränsen tala om Guds närvaro mitt i livet där vår styrka finns jämsides med vår svaghet, det svindlande stora med det triviala, allt detta samlat i bilden av en människa som med Guds andes kraft öppnar sin mun för att förkunna glädjens budskap för de fattiga samtidigt som den munnen inte fått behålla sina tänder. Det lokalt präglade hos Jesus som hans dialekt påminner om, detta att han led av samma pågående besvär som sina samtida, kan påminna oss om att inte bara det yttersta är en plats för mötet med Gud utan vardagen, det pågående gemensamma livet som präglar vårt språk och våra kroppar, där våra krafter tas i anspråk av Gud och människor så att livet blir stort, mitt i det som är skört och besvärligt och trivialt.

HANNA STENSTRÖM